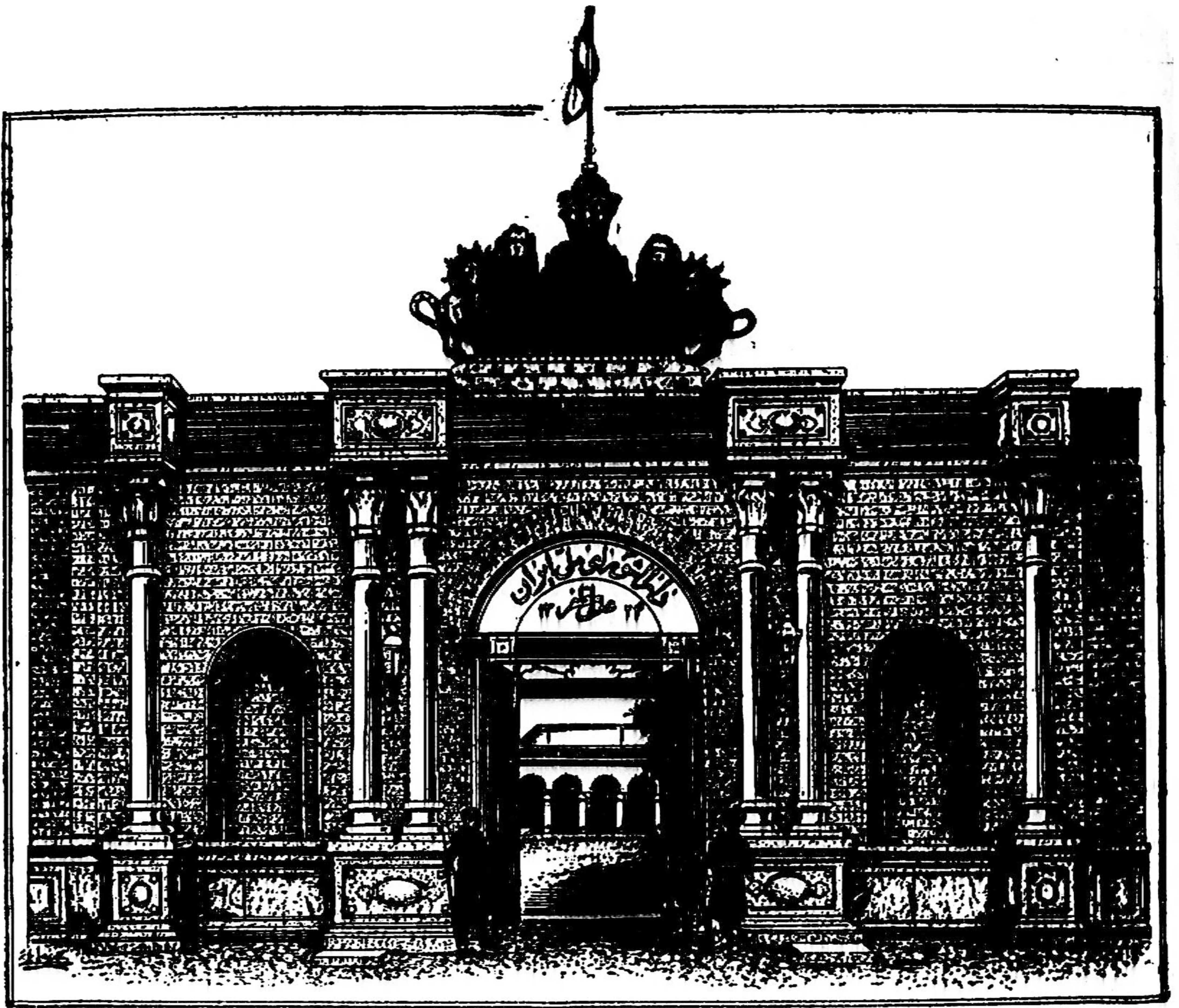

دوره ششم تقنینیه

<p>جلسه ۲۵۷</p>	<h1>مذاکرات مجلس</h1>	<p>شماره ۲۲۲</p>
<p>تاریخ تأسیس آذر ۱۳۰۵ جلسه پنج شنبه ۲۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۳ محرم ۱۳۴۷</p>	<p>مندرجات فقط شامل مذاکرات مشروح جلسات مجلس شورای ملی خواهد بود پس از ختم هر جلسه کلیه مذاکرات در يك شماره منتشر میشود. مطبوعه مجلس</p>	<p>قیمت اشتراك داخله ایران سالانه ده تومان خارجه « دوازده تومان قیمت تک شماره يك قران</p>

فهرست مندرجات

الی صفحه	از صفحه	عنوان
۴۶۶۴	۴۶۴۴	مذاکره اسبت پنجر کیسیون بودجه راجع به بودجه سال ۱۳۰۷ ملک و تصویب آن
۴۶۶۷	۴۶۶۵	قانون بودجه یکساله ۱۳۰۷ کل ملک

مذاکرات مجلس

دوره ششم تقنینیه

صورت مشروح مجلس پنج شنبه ۳۲ خرداد ماه ۱۳۰۷ مطابق ۳ محرم ۱۳۴۷

جلسه ۲۵۷

غائبین با اجازه جلسه قبل
 آقایان: جمشیدی مازندرانی - آبت الله زاده خراسانی
 دکتر هادی ظاهری - نکمچیان - میر ممتاز - حیدری
 مکری - میرزا محمد تقی طباطبائی - امیر تیمور کلای -

(مجلس دو ساعت و سه ربع قبل از
 ظهر ریاست آقای پیرنیا تشکیل گردید)
 (صورت مشروح سه شنبه ۲۹ خرداد آقای
 فرهنگد قرائت نمودند)

محمد تقی خان اسعد - اسکندر خان مقدم - محمد هاشم میرزا افسر - میرزا حسن آقازاده سبزواری - ثقة الاسلامی جهانشاهی - لیهوایی - سلطان محمد خان عامری - میرزا عبد الحسین کرمانی - ابراهیمی - مولوی غائبین بی اجازه جلسه قبل

آقایان: اسدی - ذوالقدر - اعظمی - قوام شیرازی مهدوی - عباس میرزا - نوبخت - میرزا هاشم آشتیانی حاج حسن آقا ملک - محمد ولی میرزا - فرشی - عدل میرزا حسن خان ونوق - اسکندری

در آمده گان با اجازه جلسه قبل
آقایان: حاج آقا رضا رفیع - افخمی - آیت اللهزاده اصفهانی

در آمدگان بی اجازه جلسه قبل
آقایان: امیر حسین ایلخان - امام جمعه شیراز - شریعت زاده - دهستانی - نجومی - میرزا محمد تقی بهار - جوانشیر رئیس - صورت مجلس ابرادی ندارد؟
(گفته شد - خیر)

رئیس - صورت مجلس تصویب شد.
روبر مالیه - بنده تقاضا میکنم خبر کمیسیون بودجه راجع به بودجه کل مملکتی که طبع و توزیع هم شده است مطرح شود.

رئیس مخلفی دارد؟
(گفتند - خیر)

رئیس - ماده واحده مطرح است. ماده واحده راجع به خرج. آقای رفیع

رفیع - موافقم.

رئیس - آقای عراقی

عراقی موافقم.

رئیس - آقای دادگر

دادگر - موافقم.

رئیس - آقای عمادی

عمادی - موافقم.

رئیس - آقای شیروانی

شیروانی - موافقم.

شیروانی - بنده اجازه نخواسته بودم.

رئیس - آقای شریعت زاده

شریعت زاده - موافقم

رئیس - آقای باستانی

باستانی - بنده با اساس بودجه هائی که بتصویب کمیسیون بودجه رسیده است مخالفتی ندارم ولی در یکی دو قسمت ناچارم بعنوان مخالفت عرض کنم و بالاخره يك روزی باید دولت توجه کند به این اظهاراتی که از طرف مردم و از طرف نمایندگان کرارا شده و میشود. بگو. موضوع بودجه وزارت معارف و حقوق معالین مدارس ولایات است. جای هیچ تردید نیست که حقوقی که به معالین مدارس ولایات میدهند قابل ذکر نیست.

معالمی که ماهی هفت تومان ده تومان یا زده تومان میگردد معلوم است که چه جور معلمی خواهد بود بالاخره وقت اطفال مردم را تلف میکنند و مدارس ولایات غالباً بصورت يك مکتب خانهاست که راسق راستی نمیشود اسم مدرسه به آنها گذاشت چند سال است که در مواقع متعدده بنده در نظر دارم که این قضیه بدولت تذکر داده شده است و هر نماینده راجع به مدرسه حوزه انتخابیه خودش مذاکره کرده است و بالاخره نتیجه حاصل نشده است و وضعیت حقوق معالین مدارس ولایات بحال سابق باقی است یعنی از ۱۳۰۴ به این طرف حقوق معالین بیشتر نشده است فقط بعضی مواقع يك اضافات کمی ملحوظ شده است دو تومان سه تومان اضافه حقوق داده اند. گفته میشود مدارس ما اشخاص بیکار را تهیه میکنند و منتظر خدمت و اشخاصی که برای نوکری دار طلب هستند مرتباً از مدارس بیرون می آیند. برای این مسئله باید يك فکری کرد و این يك فکری است که مدتها پیش آمده است این برای این است که دولت آن توجهی که به معارف و قسمت معالین باید بکند نمیکند بنا بر این اشخاصی که از مدارس بیرون می آیند و ما به آنها احتیاج داریم برای معالین حاضر نمیشوند یعنی دولت به يك ثبات اهمیت میدهد تا

به يك معلم اگر آن کسی که تصدیقنامه سیکل اول متوسطه یا تصدیقنامه متوسطه داشته باشد او را دولت با يك حقوق مکفی دعوت کند به معالمتی حتماً حاضر میشود اگر يك حقوق متناسب با سایر حقوق مستخدمین به او بدهند برای معلمی حاضر خواهد شد و بالاخره دولت تشویقی که باید نسبت به این محصلین بکند نکرده است و بالاخره مردم و ما بستوه آمده ایم از دست این محصلین و آنها هم حق دارند و مادامی که مملکت به وجود این محصلینی که از مدارس بیرون می آیند برای معلمی احتیاج دارد باید آنها را تشویق کند و حقوق مکفی بدهد که برای این کار حاضر شوند همیشه گفته میشود به معلم احتیاج داریم و مدارس ولایات معلم ندارند و معلمینی که در محل انتخاب شده اند معلم نیستند و وقت اطفال را تلف میکنند و دو سه کرور پول این مملکت به مصرف مدارس میرسد و هیچ فایده نمیرسد آنوقت این دیپلمه های مدارس بیکار توی خیابانها میگردند و کار ندارند و دولت حقوق متناسب به آنها نمیدهد که آنها بروند معلمی کنند. عات توجه این محصلین به رزارتخانه ها برای این است که حقوق کافی به معالین داده نمیشود و الا اگر در ماه چهل تومان به معلم حقوق داده شود برای ثباتی حاضر نمیشود و میبرد معلمی میکند. این يك موضوعی بود که بنده در موقع مذاکره در اطراف بودجه لازم بود تذکر بدهم و خواهش میکنم که دولت در بودجه ۱۳۰۸ که تهیه میکند برای تقدیم به مجلس هفتم این نکته را رعایت کند یعنی يك حقوق بیشتری برای معالین ولایات معلوم کند که بتوانند اشخاص تحصیل کرده بفرستند و بالاخره مراجعه کنید به مدارس ولایات که يك معلم قابل ندارند و اگر وارد يك مدرسه شش کلاسه ولایات بشوید و يك سؤالانی از معالین آنجا بکنید معلوم میشود که هیچ نمیدانند و ماهی چهارصد تومان با صد تومان بهر مدرسه داده میشود بدون این که از آن پول استفاده بشود. يك موضوع دیگری که لازم بود تذکر داده شود مسئله نواب حکام است

بالاخره تا کی باید مردم از دست نواب حکام در زحمت باشند؟ تا کی باید نواب حکام بی حقوق که وزارت داخله مأمور میکنند به جان مردم بیفتند و مشغول دخالی و استفاده باشند؟ این ها غیر از دخالی فکر دیگری ندارند باید وزارت داخله این ها را بردارد اصلاً مردم نایب الحکومه لازم ندارند و وجود آنها اصلاً نمری ندارد و کار آنها را بدهند به امنیه و غیره یا اینکه نایب الحکومه ها را حقوق برای شان معین کنند و باید يك روزی به این وضعیات خانم داده شود. در قسمت های جنوبی مملکت آنچه که بنده اطلاع دارم غالب نقاط نایب الحکومه هائی دارد که حقوق ندارد و وزارت عدلیه هم موفق نشده است که يك محاکم صالحی برای آنها تهیه کند نه يك نایب الحکومه حقوق داری است و نه محکمه صالحیه و این نایب الحکومه ها هرکاری که میخواهند با مردم میکنند مگر تشکیلات حکومتی و قضائی برای شهرها است؟ شما در این مملکت خوب دقت کنید بنا بر این شده است که هرچه تشکیلات است که به درد مردم بخورد مال شهرها است و دهانیهها و سکنه بلوکات از همه چیز محرومند و مردم را مجبور میکنند که از يك راه های دور سی فرسخ چهل فرسخ برای يك کارهای کوچک به مراکزی مراجعه کنند و نایب الحکومه هائی که برایشان معین کرده اند بی حقوق هستند و آن نایب الحکومه ها هم ناچار يك استفاده هائی میکنند. علاوه کاهی يك خبر هائی از يك جاهائی میرسد که این نایب الحکومه ها مثل نایب الحکومه های دوره استبداد مردم را شکنجه میکنند. پس باید بالاخره به این وضعیات خانم داد. دهانیههای بدبخت مگر بشر نیستند که باید به چنگال این ظلم ها گرفتار باشند این که يك کار مهمی نیست. يك کار فوق العاده نیست. مشکل نیست که دولت نتواند جلوگیری کند. بنده میخواهم این را تذکر بدهم که دولت در نظر داشته باشد. این دو قسمت را عرض کردم یکی راجع معالین که با حقوق بیشتری آنها را بولایات بفرستند و یکی هم راجع به نایب الحکومه

های بی حقوق مطالبی بود که تذکرش در اینموقع فوق العاده لازم بود و امیدوارم دولت در بودجه ۱۳۰۸ در نظر بگیرد و در آئیه با این نایب الحکومه ها را احضار کند یا يك حقوقی برای آنها معین کند که تکلیف مردم معلوم باشد

وزیر عدلیه - نظر با همی که مسئله بودجه برای تمام وزارتخانه ها مخصوصاً وزارت عدلیه دارد و از برای اینکه وقت زیاد تلف نشود بنده میخواهم بطور تفصیل جواب آقای را بدهم. البته این مطالبی که فرمودند يك مسأله است که محل بحث نیست و بایستی سعی کرد که معلم کافی پیدا کرد و حقوق کافی هم داد و تعلیم و تربیت را در تمام نقاط این مملکت رواج داد و این يك مطالبی است که ما هم تصدیق داریم منتها يك قدری زمان لازم است و وقت لازم دارد و باید با این بودجه که داریم تمام احتیاجات مملکت را در نظر بگیریم و نمیشود تمام دارائی مملکت را صرف يك کار مخصوصی کرد در قسمت نایب الحکومه های بی حقوق هم آنچه که بنده اطلاع دارم يك قسمت آن از بین رفته است و البته اگر يك قسمت هم باقی باشد باید از بین برود و اگر آقایان راجع به عملیات آنها يك اطلاعی هم دارند ممکن است تذکر بدهند که رفع شکایات مردم بشود و اگر يك تکرانی هائی باشد بتدریج رفع شود و تصور میکنم که خوب است آقایان هم موافقت بفرمایند که اساس قضیه که بودجه است بگذرد و در جزئیات البته باید يك فکر هائی کرد و يك مسأله هم هست که عرض کردم زمان لازم دارد مسئله تربیت معلم و حقوق کافی به معلم دادن تصدیق میفرمایند اینها يك چیزی نیست که در يك روز بشود عمل کرد باید بتدریج اصلاح شود.

رئیس - آقای خطیبی

خطیبی - عرضی ندارم

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - عرض میشود صبح بنده آمدم اینجا و يك ورقه به دست بنده دادند که این بودجه است ولی

مهلتی داده شود اگر هم میفرمایند وقت نداریم بنده استدعا میکنم در هفته شش جلسه باشد و وکیل که وقتی در مجلس است و طبقه اش این است که این بیست و چهار ساعت وقت خود را صرف کارهای مملکتی نکند نه اینکه در هفته سه جلسه باشد آنها مثل این جلسات که هیچ کاری نمیشود. بنده عقیده ام این است که در هر هفته هفت جلسه باشد بلکه جمعه ها هم بیایند و به نشینند و برای مملکت کار کنند که مملکتشان رو به ترقی و ارتقاء رود و این وضعیاتی که حالا هست خوب نیست و بنده عقیده ندارم که بودجه یکساله مملکت را با يك دوروری بیاورند و به دست ما بدهند و بگویند رأی بدهید. از این جهت بنده مخالفم که امروز در يك بودجه بیست و هفت میلیونی رأی بدهیم

رئیس - آقای حاج آقا رضا

حاج آقا رضا (رفیع) نماینده محترم در ضمن مخالفت افلاهی را اسم بردند که بیشتر طرف احتیاج مملکت است مثلاً اشاره فرمودند به صحیه و تصور میکنند که اگر روزی هزار تومان خرج صحیه بکنند زیاد است بنده تصور میکنم که اگر بشود يك روزی انشاء الله پنج هزار تومان در روز خرج صحیه بکنیم بهتر است. شما که متخصص نیستید آن کسانی که این را پیشنهاد کرده اند از روی دقت بوده است از روی فکر بوده است از روی تخصص بوده است و کسی را که گذارده اند سر کار خود آقا مکرر ذکر خبر از شانس فرموده اند بالاخره او متخصص است و از روی تخصص این مقدار را خرج میکند و خود او باز میگوید این مبلغ کم است و امید داریم در دوره های بعد به کمک نمایندگان محترم این مقدار را هم زیاد کنند. راجع به خرج تحصیل اولاد رؤساء عشار فرمودید و فرمودید که اینها را نمیشناسم. بالاخره آقا عشار هم جزء این مملکت هستند و مملکت ایران عبارت است از يك مشت عشار خیلی محترمی که در مواقع مهمه همیشه خدمت کرده اند و آن مواقعی که آقا میدانند که قشون وجود نداشت تنها عشار این مملکت بودند که مملکت را

حفظ میکردند و باید امروز برای قدر دانی از آنها که بدانند اهل این آب و خاک هستند و به آنها همه جور کمک میشود هر قدر ممکن است باید این خرجها را کرد که انشاء الله اطفال رؤساء عشار هم بیایند و تحصیل کنند و وقتی که تحصیل کردند دیگر نحت نأیر واقع نمیشوند و هیچوجه مزاحم مردم نخواهند شد بنا بر این باید آقام موافقت بفرمایند که این مبلغ بگذرد. فرمودند به ما مهلت ندادند و بکمرتبه لایحه را آورده اند در مجلس که تصویب کنند. عرض میکنم صدور پنجاه جلسه است که در این خصوص در کمیسیون مذاکره شده است و بعد از این دیگر وقت نداریم و ایام عاشورا هم که در پیش است و روزهای گذشته هم که اغلب جلسات تشریف دار بود و می بینید اواجی که مطرح است آقایان تشریف میبرند بیرون و اواج نمیکند چه بکنیم؟ اگر غیر از این ترتیبات بود ما هم موافقت میکردیم و با آقا شریك بودیم که بیست روز دیگر پی در پی به نشینیم اینجا و در این بودجه حرف بزنیم ولی تمام نمیشود آنها يك قلم از این بودجه که مستمری است هشت هزار قلم است و برای هر قلم هم اگر بخواهید ده دقیقه حرف بزنید چند هزار ساعت باید حرف زده شود و تنها همین اقلام شهریه و مستمری را میگذاریم جلوی آقا چون میدانم مخالفید بالاخره به بینیم تا آخر دوره تمام میشود یا نه؟ آقا صحبت نمایی ندارد و کار مملکت میماند آمدند سنجیدند و دیدند این ترتیب عملی تر و بهتر است و آن چیزی را که همه آقایان مطالعه کرده اند در نحت يك ماده واحد تقدیم مجلس کرده اند میفرمایند مهلت ندادند که ما بیاییم يك قدری اینجا صحبت کنیم و کارخانه ها را راه بیندازیم. خبر هر چه ما اینجا صحبت کنیم کارخانه راه نمی افتد و اگر با حرف زدن کارخانه راه می افتاد باید مملکت ایران از تمام نقاط دنیا بیشتر کارخانه داشته باشد بیست سال است که ما داریم حرف میزنیم و نتیجه نگرفته ایم. يك لایحه را دولت آورده است و در کمیسیون هم مطالعه شده است و آورده اند که در

مجلس تصویب شود و برای کار خانه راه افتادن هم باید دولت يك لایحه بیاورد و در مجلس تصویب شود آنوقت کار خانه راه می افتد و الا از صحبت کردن که کار خانه راه نمی افتد بنده تصور میکنم که آقای م اگر يك نظریاتی دارند مثل اینکه آقای باستانی تذکر دادند تذکر بدهند که دولت آن نظریات را در نظر بگیرد و در آتی عمل کند آقای باستانی راجع به نایب الحکومه های بی حقوق مذاکره فرمودند عرض میکنم که این مسئله را ابتدا مجلس اجازه نمیدهد و از مقامات عالیه هم امر داده شده است که ابتدا جق ندارد وزارت داخله يك حاکم بایک نایب الحکومه بی مواجب بفرستد این تذکر آقای باستانی خیلی خوب بود و بنده و همه آقایان هم البته موافق با این قسمت هستیم آقای وزیر عدلیه هم در جواب اظهار کردند که اگر نسبت مردم این اشخاص اذیتی کردند آقایان بگویند که کیست که او را تنبیه کنیم پس گمان میکنم آقای فیروز آبادی هم اگر نظریاتی دارند بفرمایند که جواب داده شود بلکه نظرشان نامین شود و الا با این کار های زیادی که داریم این مسئله را عقب انداختن فایده ندارد و باید موافقت بفرمائید که این لایحه بگذرد که در جلسه بعد هم لایحه چاه ارتزین و معشوق دیگر آقای راه آهن محترم بگذرد

رئیس - آقای دشتی

دشتی - عرضی ندارم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

آقا سید یعقوب - بنده اساساً با دولت موافقم با این لایحه هم موافق هستم لیکن در ضمن مخالفت خواستم استفاده کنم و این عرض خودم را بکنم . يك روزی در کمیسیون بودجه جدید رفتم و در آنجا بودجه عدلیه ایالات و ولایات را نگاه کردم خیلی تأسف خوردم که نمایندگان اصفهان با چه زرنگی آمده اند و بودجه عدلیه اصفهان را پنجاه هزار تومان قرار داده اند و بودجه عدلیه ایالت فارس سی و نه هزار تومان بامی دو هزار تومان است

بیشتر نیست ، در مسئله فوائد عامه عرض کرده ام که خطوط فارس را هنوز شروع نکرده اند به پاك کردن و شوسه کردن ، آخر فارس هم باید دارای این حقوق باشد ، آخر ملاحظه بفرمائید هنوز خطوط فارس همان راههایی است که از زمان حضرت آدم مانده است ، آخر این پوهائی که داده می شود برای راهها تمام مردم درش اشتراك دارند بنده عرض میکنم که چنانچه آقای باستانی فرمودند در بودجه ۱۳۰۸ آن نظریات نمایندگان فارسی را ملاحظه بفرمائید تشکیلات اداری در فارس خیلی کم است . آقای وزیر عدلیه میفرمودند آدم کم داریم بنده دیروز رفتم در عدلیه دیدم در اداره ثبت اسناد بقدری اعزاء آنجا هست که چه عرض کنم يك عده آنها را بفرستید به این جا ها . حقوق انتظار خدمت بآنها میدهند معنی ندارد که يك عده در طهران حقوق انتظار خدمت بگیرند و وقتی که بگویند فلانجا بروید بگویند نمیرویم ، این حقوق انتظار خدمت برای این است که کاری نباشد و حقوق انتظار خدمت بدهند ولی وقتی کار هست حقوق انتظار خدمت معنی ندارد و گمن میکنم مجلس هم با بنده موافق باشد که حقوق انتظار خدمت را باشخاصی که میخواهند نوری خیابان لاله زار گردش کنند بدهند و بر خلاف روح قانون است . نه قانون استخدام بشما این را حق رامیدهد و نه سایر قوانین وقتی حقوق انتظار خدمت باید داده شود که حقیقه کار نباشد ، يك جماعتی در وزارت داخله هستند که هر جا میخواهند آنها را بفرستند میگویند نمیرویم . . .

دادگر - همه میروند

آقا سید یعقوب - وزارت داخله را بر سبیل مثال عرض کردم و الا جسارت نمیگردد و این يك مسئله بود که در این جا خواستم به آقایان وزراء عرض کنم که باینکه در ایالات و ولایات آنقدر کار هست به منتظرین خدمت پول بدهند که در طهران خرج کنند ، این يك مسئله ، مسئله دیگر این است که وزراء کاملاً تشکیلات فارس را در نظر بگیرند و حالا که بحمد الله قشون فارس

يك اقداماتی کرده است که امنیت سرنامبر فارس را فرا گرفته است سایر چیزها را هم در نظر بگیرند . مخالفت من در این جا از نقطه نظر این بود خواستم احتیاجاتی را که ایالت فارس دارند تذکر بدهم که در نظر بگیرند

وزیر عدلیه - باز شروع میکنم بنده به همان اصلی که اول عرض کردم البته آقای آقا سید یعقوب هم علاقه دارند که بعد از همه این صحبت ها يك طوری بشود که بودجه بگذرد وزارت عدلیه هم بعد از این که چهار ماه طلب کار است شش ماه دیگر هم معطل نماید این است که بنده به تفصیل جواب عرض نمیکنم . اینکه فرمودند تشکیلات اصفهان زیاد است و فارس کم است گمان می کنم خودشان در ضمن تصدیق فرموده باشند که اصفهان به اندازه خودش شاید داشته باشد یا شاید هنوز هم باز کم است منتها فارس آن اندازه که باید داشته باشد ندارد ولی عرض میکنم که ما این مبلغی را که داشته ایم آنطوریکه ممکن بوده است تقسیم کرده ایم که هیچ زیر پا نگذاریم . ولی معیناً نباید طوری تقسیم کرد که همه جا ناقص باشد و این را بنده موافق نیستم و بنده میگویم به اندازه که داریم باید سعی کنیم در نقاطی که لازم است و به اندازه که ضرورت دارد تشکیلاتمان را بدهیم و بعد در نقاط دیگر . اولاً جمعیت را باید نگاه کرد یا نه ؟ شهر اصفهان عده جمعیتش چه قدر است ؟ لاقول صد هزار نفر سه برابر شیراز آنوقت اگر ما در اصفهان پنجاه هزار تومان بودجه بدهیم و در شیراز سی و نه هزار تومان آیا مال اصفهان زیاد است ؟ بی مناسبت است ؟ آخر ما باید تناسب و احتیاجات هر محلی را در نظر بگیریم و این بودجه را تعمیم کنیم . . .

بامداد - فارس آخر ایالت است .

وزیر عدلیه - باید اول مراکز ایالات و ولایات را در نظر گرفت و شیراز که مرکز ایالت فارس است آنجا را با اصفهان مقایسه کرد و اول آنجا را درست کرد بعد برای قسمتهای دیگر هم بتدریج در نظر گرفت و اشخاصی حاضر کرد و بطور خلاصه آنجا هائی هم که

بودجه شان زیاد است زیادتر از حد خودشان ندارند. اینک فرمودید در اداره ثبت اسناد يك عده مأمورین زیاد هستند که کار ندارند، آقا بنده يك عده مأمورینی دارم که به در ثبت اسناد میخورند ولی به درد قضاوت نمیخورند و بنا بر این ممکن است که دست بنده هنوز هم در قسمت قضائی بسته باشد و میبایستی به تدریج آدم تربیت کنیم و حاضر کنیم در صورتیکه برای ثبت اسناد آن مقداری که آدم لازم داریم حاضر است اما راجع به منتظرین خدمت گمان میکنم که در این مسئله بین بنده و سایر اعضاء هیئت دولت و تمام افراد نمایندگان هیچ اختلاف نظری نیست و هر مأموری را که ما مأمور يك محلی می کنیم و میروند رفتن او در حکم تقاضای انتظار خدمت است و مطابق قانون استخدام کشوری کسی که خودش تقاضای انتظار خدمت بکند به او حقوق نمیدهند

رئیس - آقای روحی

روحی - موافقم

رئیس - آقای دکتر مصدق

دکتر مصدق - بنده با این ماده واحده که امروز مطرح است از دو نظر مخالفم نظر اول من این است که این ماده بر خلاف قانون محاسبات عمومی تهیه شده است چون آقای وزیر مالیه تشریف دارند امیدوارم تصدیق فرمایند که ماده ۱۶ و ۱۷ قانون محاسبات عمومی کاملاً میسراند که این ماده واحده با این ترتیب ابتدا مطابق قانون نیست این نظر بنده است راجع به طرز تنظیم بودجه زیرا همینطور که در جلسه قبل بگویی از نمایندگان فرمودند که بودجه باید مطابق جریان قانونی به مجلس بیاید و مطرح شود و مذاکره شود و مشورت بشود و بجز قانونی بگذرد و طوری باشد که قوانین رعایت شود این را بنده مخالف نیستم و باید طوری هم باشد که طرز تنظیم بودجه هم مطابق قوانین باشد و از نظر اینکه برخلاف ماده ۱۶ و ۱۷ قانون محاسبات عمومی است بنده مخالف هستم. ماده ۱۶ و ۱۷ میگوید که بودجه هر وزارتخانه باید ماده به ماده نوشته شود و حالا بودجه کل مملکتی را

درش دقت کرد و بحث کرد و فهمید و آنوقت معلوم شود که مضر است. و فعلاً میخواهم آن نظری را که در بودجه وزارت امور خارجه دارم عرض کنم و آن این است که در جلسه ۱۳ اردی بهشت که دولت لایحه تعرفه قانونی و اجازه انعقاد قرار داد های گمرکی را پیشنهاد نموده بود چون من شنیده بودم که اجراء تعرفه پیشنهادی دولت نسبت بمال التجاره هائی که غیر از دول جاهیر شوروی وارد میشود در سال معادل يك میلیون و نیم از عایدات گمرکی ما میکاهد تبصره باین مضمون پیشنهاد نمود: « هر گونه قرار داد گمرکی و یا نظامنامه و یا تعرفه که قبل از تصویب این قانون بین دولت ایران و دولت دیگری وجود داشته باشد از تاریخ بیستم اردیبهشت ۱۳۰۷ منسوخ و ملغی است » و از این پیشنهاد مرادم این بود که چون در مدت هشت سال دوازده میلیون از عایدات دولت کم میشود و دولت هم نظری نداشت مگر اینکه بعد از هشت سال استقلال گمرکی ما تأمین شود مجلس تبصره پیشنهادی مرا تصویب کند نادراست قضای مدت هشت سال هیچ استخوانی لای زخم نماند و دولت بتواند هر گونه تصرفی که میخواهد در تعرفه گمرکی بنماید بعد از توضیحات من شاهزاده وزیر مالیه بیانی فرمودند که لازم است من باب یادآوری قرائت نمایم: « در موقعی که پیشنهاد آقای دکتر مصدق قرائت شد بنده عقیده خودم را عرض کردم و گفتم که این مطلب واضح است و محتاج هیچ توضیح نیست و حالا هم اگر ایشان خیلی اصرار دارند که پیشنهادشان باقی باشد چون بنده نمیتوانم قبول نکنم قبول میکنم ولی فقط با آقای دکتر مصدق می خواهم دو نکته را عرض کنم و آن این است که هر فراری که بر طبق این تعرفه دولت با يك دولت دیگری می بندد مقدمه آن قرار داد این خواهد بود که تمام قرار داد های سابق منسوخ است پس این مسئله واضح است و محتاج بتکرار نیست مسئله دیگری که میخواستم عرض کنم این است چون ایشان فرمودند این تعرفه جدید بصرفه ما نیست بنده با این فرمایش ایشان موافق

نیستم و عرض می کنم که این تعرفه بالنسبه بتعرفه قانونی که اخیراً از مجلس گذشت و صرفه اش بیشتر است زیرا حد اقل هایش با نمی بیشتر است و یا تقریباً مساوی است ولی حد اکثر هایش خیلی زیاد تر است پس این تعرفه گذشته از اینکه استقلال گمرکی ما میدهد بصرفه مالی ما هم هست و همانطور که خودشان فرمودند در مسئله ترمك ما زیاد نباید نظر مالی داشته باشیم معذالك ملاحظه صرفه مالی هم شده است. بنده از آقای دکتر مصدق تقاضا میکنم پیشنهادشان را مسترد بدارند و برای بنده محظور و اشکال تولید نکنند برای این که اولاً از يك طرف ایشان اصرار می ورزند و از طرفی بنده نمیتوانم قبول نکنم زیرا مقصود همین است و از طرفی بعضی آقایان مخالفت میکنند بعنوان اینکه اولاً این واضح است و علاوه این قبول مثل اقرار ضمنی است و خوب نیست از آنطرف بنده نمیتوانم قبول نکنم زیرا معکوسش خوب در انظار جلوه نمیکند بنده و تمام هیئت دولت در حضور رئیس الوزراء مملکت در این مجلس که يك جای رسمی است عرض میکنم که پس از تصویب این تعرفه که يك تعرفه مستقل مملکتی است بموجب همین تصویب و از روی همین تعرفه و بر طبق همین اختیار با دیگران داخل در مذاکره میشوند و تمام تعرفه های قبلی و سابق که دولت ایران با دیگران داشته منسوخ است بنا بر این دیگر این پیشنهاد آقای دکتر مصدق لزومی ندارد (بنده هم نظر به قول صریحی که ایشان دادند پیشنهاد خود را استرداد نمودم و چون لایحه بقید دوفوریت مطرح شده و موقع مذاکره در کلیات هم از دست رفته بود لذا ممکن نشد نظریاتی که در موقع مذاکره قرار داد گمرکی با اتحاد جاهیر شوروی در جلسه سی ام مهرماه ۱۳۰۶ عرض شده بود و تمام آقایان میدانستند در ثانی تکرار نمایم از اینکه دولت بعهده خود وفا نمود و فصل اول قرار داد گمرکی ایران و انگلیس که در بیستم اردی بهشت منعقد شده این طور تنظیم شده است: (اعلیحضرت پادشاه انگلستان نظر

باینکه ملتفت اهمیت استقلال گمرکی برای ایران هستند بمناسبت روابط مودت بین دولتهای معظمین متعاهدین نیات اعلی حضرت پادشاه ایران را در اینقسمت تسهیل نمایند موافقت میکنند تمام مقررات عهد بین طرفین معظمین متعاهدین که بنحوی از الحاق استقلال کامل دولت ایران را در وضع تعرفه گمرکی خود محدود می ساخت ملغی بدارند ۴ بنده خیلی متشکر ولی از خبر رویت که در ۲۴ اردی بهشت در جرابده مرکز منتشر شد و از قراری است که قرائت میبایم: (مورخه دهم و یازدهم مه ۱۹۲۸ - طهران یازدهم شب گذشته در ساعت نه و چهل و پنج دقیقه تعرفه مستقل گمرکی بین ایران و انگلیس باوضای کفیل وزارت خارجه ایران و وزیر مختار انگلیس رسیده و یاد داشت های مختلفی بین دولتهای راجع بپاره ای مسائل مبادله شده است که منجمله اعتبار و بقای قوت معاهدات موجوده است که بوسیله معاهده حاضره نقض نشده اند تا زمانیکه معاهده تجارت و بحر پیمائی منعقد گردد و همچنین دولت ایران حق خواهد داشت موقه معاهده جدید را بر زمینة تعرفه حد اقل فعلی ایران بطوریکه در سیم مه بتصویب مجلس رسیده است اجرا کنند تا اینکه بتصویب برسد دولت ایران یاد داشتی وزیر خارجه انگلیس راجع باقدامات مختلفه قضائی دایر به تنظیم وضعیت اتباع انگلیس بر طبق قوانین تسلیم نموده و یاد داشت های دیگری در باب داخل مذاکره شدن با کپانی هوا پیمائی امپراطوری برای طبران در فراز اراضی ایران جهت اطلاع سرویس هوائی موجود با هندوستان مبادله شده است دولت ایران اظهار داشته است که چون نظر دولت آن است که میدانهای طبران دولتی ایجاد کند و علت خاصی نمی بیند که با پاره شرایط اداره هوا پیمائی انگلستان اجازه استفاده از این میدانهای هوا پیمائی بدهد همین جهت دولت ایران حاضر است با کفنی راجع بان مسئله داخل مذاکره شود و آن خبر رویت است از این خبر بحدی متأزم که نمیتوانم آن را قبول نمایم چه معقول نیست که خبر نکار رویت این

قبیل اخبار را که در سیاست مملکت از قضایای حیاتی و مهمی است بدانند ولی دولت در جرابده چیزی منتشر نکند و از نمایندگان مجلس شورای ملی هم این قبیل امور را مکتوم بدارد. ما خوشوقت بودیم که در دوره ششم تقویمیه موقعیتهای بزرگی در سیاست بین المللی نصیبمان شده که چنان بعضی ضررها را میکند که یکی از آنها الغاء کاپیتولاسیون و دیگری استقلال تعرفه گمرکی بود بدینجهت این خبر امید واری ها را بیأس تبدیل کرد...

بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) مآبوس نیستیم باسانی - شما چرا این قضایا را میفرمائید ؟ دکتر مصدق - از الغاء کاپیتولاسیون تا یاد داشت دولت راجع باقدامات مختلفه قضائی منتشر نشود چیزی عرض نمیکنم ...

رفیق - رویت رسمیت ندارد دکتر مصدق - ولی راجع با استقلال گمرکی بنظر میآید که هر چه بوده حرف باشد ... بعضی از نمایندگان (بطور همهمه) رویت رسمیت ندارد.

دکتر مصدق - زیرا که مخبر رویت میگوید اعتبار و بقای قوت معاهدات موجوده بوسیله عهد نامه جدید گمرکی نقض نشده و تا زمانی که معاهده تجارت و بحر پیمائی منعقد نشود بحال خود باقی است در اینصورت امضای قرار داد گمرکی و اجرای تعرفه قانونی وقتی مطابق رأی مجلس است که قرار داد سابق لغو شده باشد والا معقول نیست که از عایدات دولت در سال چند کسر شود و بعد از انقضای هشت سال هم استقلال گمرکی نباشد هر گاه دولت منکر است مال التجاره ورودی یک سنه را از روی تعرفه ۱۹۲۰ و تعرفه جدید حساب کند و صورت آرا بمجلس بیاورد تا معلوم شود ضرر دولت در سال چقدر است.

ثانیاً - دولت انگلیس از سال ۱۹۰۳ یعنی قبل از مشروطه با ما قرار دادی داشت که بدون مدت بود و

بعقبده اکثریت علماء اهل فن این قبیل قرار داد ها که بر خلاف مصالح خیالی يك ملت است هر وقت قابل نسخ است (نمایندگان - صحیح است) ولی یاد داشتی که مخبر رویت اعلان میکند صورت دیگری بآن داد و مدت آرا بزمان انعقاد قرار داد تجارتی و بحر پیمائی موکول میباشد. ثالثاً اگر قرار داد ۱۹۰۳ از قرار داد تجارتی و بحر پیمائی بحث میکرد ممکن بود بگویند که تا قرار داد تجارت و بحر پیمائی دیگری منعقد نشود نقض قرار داد ۱۹۰۳ برای طرفین متعاهدین تولید مشکلات میکند ولی وقتی که قرار داد گمرکی بر طبق تعرفه حد اقلی که از مجلس شورای ملی گذشت امضا شد دیگر موکول شدن نقض قرار داد گمرکی ۱۹۰۳ با انعقاد قرار داد تجارتی و بحر پیمائی مورد ندارد و معلوم نیست که از قرار داد بحر پیمائی دولت ما چه فهمیده و مقصود چیست زیرا آمال و آرزوی دولت بزرگ این است که هر وسیله در بحار آزاد استیلاء قواء بحریه خود را مستقر نموده و راه تجارت و روزنه آزادی و استقلال را بر دول کوچک مسدود نمایند و تاریخ بما اینطور نشان میدهد که هر وقت ایران در امور بحریه اقدامی نموده قدمهای سربمی بر علیه امور اقتصادی و استقلال خود برداشته است صرف نظر از حرفهایی که نسبت تا آب شور بحر خزر گفته اند در ۱۸۹۰ میلادی بود که برای جلوگیری از برده فروشی نمایندگان عده از دول من جمله ایران در بروکسل جمع شده و قرار دادند که کشتی های تجارتی مظنون بحمل غلام و کنیز در بحار آزاد نقتیش شود و چون دولت ایران وسایلی نداشت در خلیج فارس و عمان یعنی دو دریای مجاور ایران این نقتیش منحصرأ بدست بعضی از دول قوی افتاد و رفتار مأمورین آنها با نجات ابرانی اینطور بود با میبایست آنها ترك تجارت نموده معدوم شوند و یا اینکه بیری دول قوی را در کشتی خود قائم مقام بیری ایران نمایند و بعد چون برده فروشی دیگر موضوع نداشت میبایست طرح دیگری پیش آید که باز دول قوی حق نظارت و نقتیش را در موضوع دیگر ادامه دهند و دول ضعیفه را از وسایل دفاعیه

و اتباع آنها را از تجارت محروم سازند این بود که در دهم سپتامبر ۱۹۱۹ جمعی از دول فرانسه در محلی موسوم بسن ژرمن آمده نمایند فرستاده و عهد نامه موسوم بقرار داد سن ژرمن را منعقد نمودند که موضوع اصلی آن این بود امضا کنندگان از طریق خشکی و دریا بعضی از قطعات افریقا و آسیا را بعنوان منطقه ممنوعه تحت نظارت و نقتیش آورده و ورود اسلحه و مهمات را در آن نقط تحت شرایط و قیود خاصی بگذارند قرارداد سن ژرمن مناطق ممنوعه را منطقه رری و بحری تقسیم کرده بود که منطقه رری بطور کلی عبارت بود از يك عده ممالک اسلامی واقع در افریقا و آسیا و منطقه بحری عبارت از بحر احمر و خلیج عدن و فارس و عمان ایران هم جزو منطقه ممنوعه قرار گرفت زیرا در موقع انعقاد این قرار داد قفقازیه در تصرف دولت انگلیس عضو جامعه ملل بود و لذا دولت مزبور میتواند از طریق بحر و بر یعنی هم از جنوب و هم از شمال ایران را نقتیش و نظارت نماید چون قرار داد سن ژرمن يك معاهده حق شکنانه بود و با مرام و بلسن و فلسفه جامعه ملل مطابقت نمی کرد مورد توجه نشده من جمله مجلس سنای امریکا از تصویب آن خود داری کرد و بعد از انقضای هفت سال ممکن بود تجدید نظر شود این بود که در چهارم مه ۱۹۲۵ کنفرانسی که عبارت از نمایندگان چهار و چهار دولت من جمله ایران بود در ژنو برای تجدید نظر تشکیل شد و بر حسب مقتضیات وقت بعضی از دول من جمله ایران از منطقه رری خارج شد ولی منطقه بحریه که عبارت از نقتیش کشتی های بحر احمر و خلیج عدن و فارس و عمان بود کما کان باقی ماند و چون نمایندگان کابینه هلندی فهمیدند که اگر تا خانمه در کنفرانس بماسد مقهور اکثریت میشوند و حقوق دولت ایران در بحار آزاد خصوصاً در خلیج فارس و عمان از بین میبرد لذا قبل از اخذ آراء اعتراض دولت متبوعه را نسبت باین قرار داد و عدم شرکت خود را در کنفرانس بگوش عالمبان رسانیده خارج

شد ولی البته خروج نماینده ایران از نظریات دول قوییه را متزلزل نمی کرد و بالاخره يك اکثریتی برای اینکه کنفرانس نتیجه دهد حاصل شد مشروط باینکه مقررات کنفرانس وقتی اجرا شود که پارلمان ۱۴ دولت اعضاء کننده آن را تصویب نمایند و چون تا کنون فقط در پارلمان سه دولت یعنی فرانسه و چین و ژوزوئلا بیشتر تصویب نشده این است که بلا اجرا مانده است .

هرگاه از قرارداد بحر پهنائی مراد وضع موادی است که خدمات کابینه بهلوی و نماینده ایران را باطل کند موضوع مهم و قابل بحث است چه اگر قرار داد بحر پهنائی مطابق مطلوب بسته شد خلیج فارس آزاد است مبرود و الا قرارداد ۱۹۰۳ می ماند و اساس بدبختی ما میشود یعنی هیچ تغییر در تعرفه گمرکی ممکن نمیشود مگر اینکه رضایت دولت انگلیس قبلاً جلب شود در اینصورت نه این است که استقلال ما در مقابل مال التجاره آن دولت محدود است بلکه برطبق مراسله ضمیمه قرارداد گمرکی ایران و دول جواهر شوروی که از این قرار است :

دولت علیه ایران نظر باینکه توسعه و ترقی تجارت و بهبودی اوضاع اقتصادی عمومی ایران موافق با توسعه روابط تجارتمایین ایران و اتحاد جواهر شوروی سوسیالیستی میدانند از دولت اتحاد شوروی خواهش می کنند قبول نمایند که اگر دولت علیه ایران بخواهد در آئینه و حتی قبل از انقضاء مدت مندرجه در ماده ۱۳ قرار داد گمرکی منعقد در تاریخ امروز تعرفه مستقل گمرکی بر قرار نماید و تعرفه های کنوالتسیونئی (تعرفه ها به اعتبار قرار دادها) را ملغی دارد یا میل دولت علیه ایران موافقت نموده قرار داد گمرکی منعقد در تاریخ امروز مابین مملکتین را از درجه اعتبار ساقط شده دانسته و تعهدات دولت علیه ایران را که از عهد نامه ۲۶ فوریه ۱۹۲۱ راجع بقرار داد گمرکی ناشی میشود خانه یافته محسوب دارد بدیهی است که پس از برقرار شدن تعرفه مستقل مذکور در فوق مال التجاره های

محاسبات عمومی است اشتباهی فرمودند . ماده شانزده می گوید که بودجه مخارج با رعایت تقسیم بر فصول و مواد پیشنهاد به مجلس شورای ملی خواهد شد . این ماده کاملاً رعایت شده تمام بودجه هائی که دولت به مجلس پیشنهاد کرده است دارای مواد و فصول است
دکتر مصدق - ماده هفده را هم بخوانید .

وزیر مالیه - عجله نفرمائید ماده ۱۷ میگوید بودجه هر وزارتخانه ماده به ماده از طرف مجلس شورای ملی تصویب میشود . (دکتر مصدق - صحیح است) کاملاً صحیح است بنده هم میدانم صحیح است مقدمه این عمل را کی میکنند ؟ کمیسیون بودجه . کمیسیون بودجه بر طبق ماده هفده این عمل را کرده حالا ما از مجلس چه خواسته ایم ؟ خواسته ایم که موافقت بانظر کمیسیون بودجه کنند عمل کمیسیون بودجه را در این مطلب قائم مقام عمل خودش بدانند . حالا اگر مجلس رأی میدهد که خودش موافقت کرده و اگر رأی ندهد صلاح ندانسته . این دیگر - فسطه نمیخواهد . مطلب خیلی واضح است و روشن باقیه هم دارد . امروز هم این کار را نکرده ایم . پارسال هم کرده ایم . شما رجوع کنید باین لایحه روز بنده دو نك بودجه ۱۳۰۷ مملکتی را آوردم و تقاضا کردم و در همین مجلس آقایان رأی دادند . بهمین رویه بودجه امنیتیه را رأی دادند . بهمین رویه بودجه نظمییه را رأی دادند . بهمین رویه اعتبارات مملکتی دولت را رأی دادند . بهمین رویه اعتبارات فوق العاده را رأی دادند . بهمین ترتیب در ۳۰۶ نسبت به بودجه عمومی عمل کردیم . در ۳۰۷ هم در يك قسمت از بودجه که از حیث مبلغ از دو نك بودجه کل مملکتی متجاوز است اینکار را کردیم حالا آمده ایم برای تمام بودجه مملکتی این کار را بکنیم پس نه وزارت مالیه مخالفی با قانون محاسبات عمومی کرده است و نه از ماده شانزده و هفده اطلاع نداشته است . حالا یادبگیرید . کمیسیون بودجه هم مطابق قانون محاسبات عمومی عمل کرده است . ما هم يك تقاضائی از مجلس میکنیم

مجلس شورای ملی هم که خودش هم واضح قانون محاسبات عمومی است و هم رأی دهنده به بودجه ها است مختار است که این تقاضا را که ما مصلحت مملکت میدانیم بپذیرد و رانی که میدهد قاطع باشد یا اینکه بپذیرد و بگوید خبر تمام بودجه ها را قلم به قلم جزء بجزء خود مجلس باید رأی بدهد

دکتر مصدق - بنده هم مخالفت کردم که نباید اینکار را بکنند
وزیر مالیه - مقصود این است که فرمودید وزیر مالیه اینجا است و این ماده بر خلاف قانون محاسبات عمومی تنظیم شده است اینرا اشتباه فرموده اید کلاً بر طبق قانون محاسبات عمومی و مخصوصاً ماده شانزده و هفده تنظیم شده است . حالا میرویم به قسمت دیگر بنده هم خیلی خوشوقتم که امروز استفاده میشود از لایحه بودجه مملکتی که تمام مسائل در این موقع میتواند در مجلس بحث شود در يك موضوعی هم که مربوط سیاست خارجی است بحث میشود چون سیاست خارجی از نظر اهمیت در درجه اول است هم برای دولت و هم برای مجلس و این سیاست خارجی یکی از مفاخری است که قرون عدیده است که يك همچو شرافتی را این مملکت بخودش ندیده است (نمایندگان - صحیح است) بنده از این مسئله خیلی خوشوقتم اما از چیزیکه من متاثرم اینست که يك وکیل و يك نماینده مثل آقای دکتر مصدق که هم تحصیل کرده هستند و هم وکیل هستند هم خودشان وزارت خارجه را متصدی بوده اند ایشان تشریف بیاورند پشت این تریبون و در يك همچو مجلس باستناد اینکه رویتر چه گفته است .

دکتر مصدق - بله
وزیر مالیه - بنده خبر رویتر را ندیده بودم
دکتر مصدق - بنده حالا خواندم
وزیر مالیه - خواند بد ولی من حافظه ام اندازه خوب نیست که تمام را حفظ کرده باشم اگر مرحمت بکنید دو باره بنده باز مستحضر بشوم که آنوقت آقا

هم مضر است. آقا شما در جراید همه ندیدید عهدنامه را که بین دولت ایران و دولت انگلستان منعقد شد؟ آقای دکتر مصدق خودشان اینجا ماده اولش را خواندند و اظهار تشکر و قدر دانی هم کردند.

دکتر مصدق - بله بله.

وزیر مالیه - منتشر شد، امضا شد، اجرا شد، الان تعرفه که اجرا میشود کدام تعرفه است تعرفه مستقل است یا نه؟

دکتر مصدق - تعرفه مستقل است.

وزیر مالیه - بر طبق چه؟

دکتر مصدق - بر طبق قانون؟

وزیر مالیه - قانون مکملش چه بود؟

دکتر مصدق - عهد نامه.

وزیر مالیه - بسیار خوب قرار دادی که ما با

انگلیسها بستیم با مضای دولت انگلیس چه میگوید؟ آن عهد نامه در ماده اولش همانطور که خواندید میگوید: هر قرار دادی بهر نحوی از انحاء بین دولت ایران و دولت انگلستان قبلاً راجع به مسائل گمرکی موجود بوده فلسفی است و در آتی به باین شکل و ترتیب رفتار میشود و این قرار دادی هم که ما می بندیم برای مدت هشت سال است در قانونی هم که از مجلس گذرانده بودید همین بود که بدولت اختیار دادید که برای يك مدتی با دول خارجی قرار داد به بندیم که مدتش از هشت سال تجاوز نکند خوب پس چه چیز از کجا آمد که شما برای من قرار داد ۱۹۰۳ و ۱۹۲۰ را زنده کردید؟ این دم عیسوی از کجا بیرون آمد؟

دکتر مصدق - خبر رویتر

وزیر مالیه - رویتر؟ حالا رویتر در دنیا حائز این مقام شده است که در مقابل قوانین مملکتی، در مقابل استقلال دول، در مقابل امضاء دولت انگلستان (که شما خودتان میدانید که در جزو ممالک دنیا یکی از دولی که نسبت با مضای و عمل خودش همیشه از همه کس مقیدتر بوده دولت انگلستان است) آنوقت رویتر آمده

يك همچو حرفی زده است این عملیات متزلزل میشود؟ حالا من يك چیز دیگر بشما عرض میکنم این فرمایشات را اگر درست درش دقت کنید به بنده حق خواهید که عرض کنم بی مطالعه اوده است

دکتر مصدق - خبر رویتر را ملاحظه کنید.

وزیر مالیه - خودتان اینجا مراسله را که ما با روسها مبادله کردیم ذکر فرمودید در آن مراسله ما از روسها تقاضا کردیم. این تقاضا را کی کردیم؟ در یکسال پیش البته تصدیق دارید که من حماسه میخواهم عرض بکنم. هیچ بنده هم ربطی ندارد. بنده مکرر عرض کرده ام که ماها وسیله اجرا هستیم. عرض کرد، ام که اگر شما نسبت يك کسی باید قدر دان باشید نسبت به رئیس مملکت است (نمایندهکان - صحیح است) نسبت به شاه مملکت است (صحیح است) ماها قبلاً هم در این مملکت بودایم نه این است که حماسه میخواهم عرض کنم میخواهم. مطلب روشن باشد ما با روسها يك مراسله رد و بدل کردیم در یکسال و نیم قبل باین ترتیب که اگر ما آمدیم تعرفه مستقلی ایجاد کردیم و این تعرفه مستقلمان را اجرا کردیم روسها بیایند از حق خود بگذرند. از چه حقی؟ از يك حقی که بموجب يك عهدنامه قطعی مصوب مجلس شورای ملی (عهدنامه روس و ایران) که با هلنله در همین مجلس شورای ملی تصویب شد و آن عهد نامه بسته شد و در آنجا بموجب یکماهه ما متعهد شدیم که با روسها قرارداد گمرکی و عهد نامه های طرفینی داشته باشیم. یعنی چه؟ یعنی استقلال تعرفه گمرکی خودمان را بموجب آن ماده از دست داده بودیم. یادمان که هست. آن عهد نامه بود که با هلنله در این مملکت بسته شد و در همین مجلس شورای ملی تصویب گردیده درست است؟ (نمایندهکان صحیح است) ما يك مراسله با آنها رد و بدل کردیم و گفتیم که اگر ما آمدیم يك تعرفه مستقل گمرکی ایجاد کردیم که این تعرفه را در همه جا اجرا کردیم شما از این حق عهد نامه نان بگذرید و آن قرار دادی را که ما با شما منعقد کردیم و بموجب تصویب مجلس شورای ملی

این حق را برای شما معین کردیم این را لغو بدانید و بیایید تعرفه مستقل گمرکی ما را تصدیق کنید دکتر مصدق - صحیح است) خوب. دولت روسیه را آقا تصدیق می فرمائید که يك دولتی است که نسبت به منافع خودش فوق العاده جدی بوده است علی الخصوص از نقطه نظر تاریخی و اقتصادی و صرفه همیشه ملاحظه این را دارد که اگر رقبی در سیاست داشته باشد آن رقیب سر او يك کلاهی نگذارد. بنده از شما انصاف میخواهم به مجرد اینکه دیدید دولت روسیه از این حق عهد نامه صرف نظر کرد و عهد نامه ۱۹۲۱ مصوبه مجلس شورای ملی را لغو کرد که خودش هم مسئول تعرفه مستقل باشد باز هم بایستی شبیه کنید؟

دکتر مصدق - بلی

وزیر مالیه - اینها يك چیز های پیش با افتاده است

است. حالا میخواهم عرض کنم رویتر

آقا سید یعقوب - با رویتر چکار داریم؟

وزیر مالیه - آقای آقا سید یعقوب؛ بنده این را بشما عرض میکنم چون يك آدم رسمی هستم به رویتر و حرف رویتر اهمیت نمیدهم اصلاً قابل و لاق اینکه میخواهم درش صحبت کنم نمیدانم ولی مخصوصاً بنده میخواهم یکی دو نکته در اینجا هست برای شما توضیح بدهم چون تمام اینها يك چیز هائی است که به صرفه ما است. اینکه میفرمایند قرار داد بحر بیبائی که اسم رده شده یعنی چه؟ میدانید یا نمیدانید؟ شما که نباید حقایق را به خودتان مکتوم کنید! هیچ سیاستی در دنیا بدتر از این نیست که انسان سرش را بپندارد و این و بگوید من چون جائی را نمی بینم کسی هم نمی خواهد مرا به بیند. شما مگر بد بختی ها و مصائب سیاست خارجی نان تنها کابینه لاسیون و تعرفه مستقل بود. از این مصائب شما خیلی دارید باید همه اینها را پاره کرد ولی البته همه را یکمرتبه نمیشود پاره کرد. باید پاره پاره و بموقع خودش پاره کرد. باید الا هم فلا هم را منظور داشت. شما هیچ سلسله و زنجیر و هیچ بد بختی

بزرگتر از کابینه نولاسیون و تعرفه گمرکی نداشتید. این تمام شد. حالا باید از بقیه اش صرف نظر کرد؟ شما که وزیر امور خارجه بوده اید این قرار داد برده فروشی چیست؟ يك عهد نامه است که قبل از مشروطیت مثل سایر قرار داد ها بسته شده و در عالم خودش جزء اسناد رسمی است و هر وقت يك اعتباری داشته. این قرار داد برده فروشی را که بسته اند يك حقوقی را از شما در خلیج فارس برده. بنده این را بلند عرض می کنم و هیچ کتمان هم نمیکنم. مگر وقتی که يك حقیقتی است نباید گفت؟ ولی ما نمیخواهیم زیر این بار برویم و از آنها قول گرفته ایم که در این قرار داد برده فروشی که شما در اینجا قرارداد بحر پهبائی میگوئید درش تجدید نظر بشود و آنها این اصل را از ما پذیرفته اند که در این قرارداد و عهدنامه پاریس و تمام قرارداد های دیگری که با ما دارند تجدید نظر بشود این بد است؟ ...

دکتر مصدق - خیر. احسنت.

وزیر مالیه - چند روز قبل بنده خودم در خلیج فارس بودم به بنده اطلاع دادند که کشتی جنگی انگلیس می آید وارد بندر خلیج فارس میشود بدون اینکه خبر کند با استیذان نماید. بنده جلوش را گرفتم به گمرک گفتم هیچکس حق ندارد بدون اجازه وارد بندر ما بشود کشتی جنگی انگلیس که اسمش المارا یا المراد بود درست یادم نیست آمد جلو آبادان بهش علامت دادند که وارد آبادان نشود وسط شط ابستاد و اجازه خواست خود بنده به طهران نوشتم که اگر به او اجازه میدهید بیاید چون میخواست نفت ببرد. (لفظ مال خود ما است) اجازه دادند آمد. چرا بی اجازه وارد میشد؟ برای اینکه قرار داد برده فروشی که ما یکی از امضا کنندگان آن هستیم يك چیزهایی میگوید که ممکن است آن چیزها هنوز اسباب سوء تفاهم بشود حالا اگر دقت بشود آن مقتضیات از بین رفته و وقتی مقتضیات از بین رفت حقوق هم از بین میرود این يك اصل مسلمی است این بد است که ما این کار را بکنیم؟ یا باید گفت چرا انگلیس ها

حاضر شده اند این کار را بکنند که در قرار داد برده فروشی که رویتر اسمش را بحر پهبائی گذاشته است تجدید نظر بشود؟ این عیبی دارد؟

دکتر مصدق - برده فروشی بین المللی است وزیر مالیه - این را که بنده عرض میکنم بین المللی نیست بین ما و آنها است آمدیم سر قضیه بین المللی در جامعه ملل و نظارت در تقنینش اسلحه و قرار داد سن ژرمن و تمام این مسائل اینجا دو مطلب است یکی این است که میفرمائید چهارده یا بیست دولت نشینند و بین خودشان چه گفتند که اگر پارلمان چهارده مملکت تصویب بکنند چه کار کنند. یکی هم این است که ما چه کار کنیم؟ بنده اولاً خردم وقتی که موضوع قرار داد سن ژرمن را بدون حضور دولت ایران نوشته بودند مراسله نوشتم به وزارت امور خارجه و با آن قرار داد و آن طرزى که بود مخالفت کردم و به يك شکل دیگر و با يك اصلاحی آن قرار داد را پذیرفتیم بشرط اینکه عامل آن قرار داد خود دولت ایران باشد بعد سوء استفاده ازش کردند و سوء تعبیر کردند بعضی خود ما در این مملکت کردیم. آقای وزیر فوائد عامه نمابنده بودند اصلاً زیر قرار داد سن ژرمن بهر ترتیبی که باید زنند زدند و از آنجا آمدند بیرون دولت ایران هم شرکت نکرد. خوب اگر ما شرکت نکردیم و فردا يك کسی آمد و خواست کلاه ما را بردارد میگذریم؟ خیر. اگر بالاخره يك روزی دیدیم جامعه ملل برای ما يك چیز مضرى است از آنجا بیرون می آئیم. اشکال ندارد. ما اگر عضو جامعه ملل هستیم برای این است که جامعه ملل را برای خودمان مفید میدانیم. بنده بکنفرهستم و شاید بین هم کار های من همین ها که اینجا نشسته اند همه این عقیده را ندارند (چون این مسئله نظری است) ولی من شخصاً از اشخاصی هستم که به جامعه ملل هنوز معتقدم. اگر يك روزی راستی راستی نظر آهائی که بجامعه ملل معتقد نیستند غالبه کرد با من خودم دیدم که اشتباه کرده ام می آئیم بیرون

مگر ما میگذاریم که يك عده بنشینند در آنجا و در آب های ماحق حاکمیت برای خودشان قائل شوند شما باید بدانید عملیاتی که شد و بنده عرض کردم در سیاست خارجی این مملکت در این دو ساله اخیر یکی از مفاخر این مملکت است این را دو باره تکرار میکنم و هزار باره تکرار میکنم و استدلال میکنم و ثابت میکنم این باید به شما تأمین بدهد که نه تنها آن چیز هایی که نا بحال درست شده و بنفع ما گذشته است تمام شده است. خیر باید بشما تأمین بدهد که آن کسیکه این قسمت راه را رفته است و موفقیت حاصل کرده است بقی راه را هم ناسر منزل مقصود خواهد رفت و در این قسمت هم هیچ نباید تردید داشت. راجع به قرار داد تجارت مگر ما نباید قرار داد تجارتي داشته باشیم؟ ...

دکتر مصدق - نسخ قرار داد ۱۹۰۳. موکول به این شده است.

وزیر مالیه - چنین چیزی نیست. این حرفها بعضی چه؟ آقای دکتر مصدق شما قرار داد و عهد نامه و امضاء دولت ایران و انگلیس را که الان هم مجری است این را میخواهید زدید کنید که رویتر يك چیزی نوشته است؟ ما البته باید قرار داد تجارتي به بندیم و هیچ ربطی هم به این قرار داد ندارد. مگر شما تمام کارها بتان در ضمن کابینه نولاسیون و تعرفه مستقل گمرکی تمام شد شما میدانید که امروز اصول کارتان با دولت انگلیس روی چه عهد نامه است به خارج از کابینه نولاسیون و تعرفه مستقل گمرکی ما چیز دیگر نداریم؟ قونسولگری ها انواع اقامت کردن، تجارت کردن، اینها محکوم به کدام قوانین است؟ عهدنامه ۱۸۵۷ پاریس که عهدنامه صالح است الان حاکم بر روابط ما بغیر از تعرفه مستقل گمرکی و کابینه نولاسیون است ولی این چه عهدنامه است؟ کهنه مندرس، از بین رفته که طرفین میخواهیم تجدید نظر کنیم و از بین رود. این را نمیشود گفت عهدنامه تجارتي ما میخواهیم عهدنامه تجارتي به بندیم. ...

دکتر مصدق - آزادانه

وزیر مالیه - ای آزادانه و هیچ قیدی هم نداریم شما از کجا میخواهید غیر آزادی چیز را کردن بگیریید این چیز عجیبی است؟! ...

دکتر مصدق - بنده هم برای کردن نگرافتن این عرایض را عرض کردم.

وزیر مالیه - خیر اینطور نیست. اصلاً چیزی نبود که شما کردن نگیریید؟ منت هم نگذارید که بگوئید چیزی بود می گفتم که تکذیب شود. چیزی نیست اصلاً که تکذیب شود خیلی غریب است!! پس هر روز باید پارلمان يك مملکت وقتش را صرف این کند که كيك چه گفت تکذیب کند؟! اسناد دولتی اسنادی است که امضاء می شود بین دو دولت و دو مملکت و طبع و نشر میشود. این حرفها مضر است آقا میفرمائید قرار داد ۱۹۰۳ بی مدت است؟ قائلند این را به کی میفرمائید؟ به ما؟! ما اشخاصی هستیم که قرار داد شما را با فرانسه ها بهمین نظر که بی مدت بود لغو کردیم شما به ما این حرف را میزنید؟! شما نمخوانده اید عهد نامه یا فرانسه ها را؟ آخر وزیر امور خارجه بوده اید عهد نامه یا فرانسه ها را برای چه و روی چه اصلی لغو کردیم؟ برای این بود که بی مدت بود آنها هم قبول کردند و با ما موافقت نمودند خیلی هم متشکریم ای روی همین اصل لغو کردیم زیرا قرار داد بی مدت در مسائل تجارتي و اقتصادی معنی ندارد. حالا شما وقتی اظهار کردید گفتید يك عده هستند که این طور قائل هستند معنی این میشود که يك عده دیگر هم از اصولیون هستند که غیر از این عقیده دارند ما از اشخاصی هستیم که نظر آن اشخاصی را که نظرشان این بود جلو انداختیم شما تازه بعد از وقوع قضیه آمده اید اینجا به من نصیحت میکنید؟ مرحمت عالی زیاد

رفیع - احسنت

بعضی از نمایندگان - مذاکرات کافی است

دکتر مصدق - بنده يك توضیح نظامنامه دارم.

ماده ۱۰۹

رئیس - به اقلام باید رای گرفته شود دربار
سلطنتی چهار صد و هشتاد هزار تومان آقاییکه موافقت
قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. دفتر مخصوص شاهنشاهی نوزده
هزار و شصت و چهار تومان آقایان موافقت
قیام فرمایند

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. اعتبار تعمیرات ابنیه سلطنتی
بازده هزار تومان آقایان که تصویب میکنند قیام
فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مجلس شورای ملی ...
بعضی از نمایندگان - تصویب شده است
رئیس - خیلی از اقلام تصویب شده است.

شیرونی - بنده اخطار دارم
رئیس - بفرمائید

شیرانی - يك اقلامی را که مجلس تصویب کرده
است تصویب ثانوی لازم ندارد مخصوصاً در آنجا مخیر
کیسیون تذکر داده است

رئیس - این اقلامی که در ستون ملاحظات نوشته
شده است بتصویب مجلس رسیده است دیگر رأی نگیریم؟
مخالفی ندارد؟

(گفتند خیر)

رئیس - کابینه رباست وزراء پنجاه و نه هزار و
دویست و سی و پنج تومان. کسانی که موافقت قیام
فرمایند.

(اغلب بر خاستند)

رئیس - تصویب شد. وزارت مالیه و مخارج انتفاعی و
مخارج وصول عایدات انحصار و مالیات راه سه میلیون و دویست
و نود و پنجاه هزار و هشتصد و سی و چهار تومان و چهار
قران. اشخاصی که موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

(مضمون ذیل خوانده شد)
بنده پیشنهاد میکنم که بودجه وزارت عدلیه را در
کرور تومان در این لایحه قرار دهند و سی هزار تومان
زیادت اطفال رؤساء عشاير نوشته شود اطفال عشاير مطلقاً
ولفظ رؤساء حذف شود

رئیس - آقای فیروز آبادی

فیروز آبادی - این را پس گرفتیم و يك پیشنهاد
دیگری تقدیم داشتم.

رئیس - پیشنهاد کرده اند مخارج عدلیه يك میلیون
باشد بفرمائید.

فیروز آبادی - بنده چون سایر بودجه هارا نفهمیدم
عرضی نکردم اگر فهمیده بودم در آنها هم مخالفت
میکردم الحمد لله که هیچ نفهمیدم راجع به بودجه
عدلیه عرض میکنم بودجه سابق عدلیه دو کرور بود و
حالا اینجا نزدیک صد هزار تومان اضافه کرده اند و
از قراریکه بنده شنیدم محل آنرا هم از حذف شهریه ها
قرار داده اند بنده ابتدا میخواهم عرض کنم که باشهریه
موافقم ولی چیزیکه هست شما يك عده را ساطا است
بهشان شهریه میدهید يك مرتبه حق آنها را کم میکنید
ومی افزائید بر يك عده دیگر و زیاده از مخارج جشدها
به آنها حقوق میدهید از ماهی چهل تومان نا تقریباً
ماهی چهار صد تومان و سیصد پنجاه تومان حقوق میدهید
بنده مخالف عقیده ام این است که هر قدر وزارت عدلیه
کسر بودجه دارد از حقوق آنها که سیصد تومان بافلا مقدار
است کسر کنند و از این حقوق های گراف جبران نمایند
نه از يك هشت شهریه بخور که مفت با غیر مفت سالها
است از این راه ارتزاق میکنند آنها را نمیشود بی نان
کرد. از آن اشخاصی که حقوقهای گراف میگیرند کسر
کنند و بودجه عدلیه را اصلاح کنند و آنجائی که
آقای وزیر عدلیه موفق باصلاح کلی شده اند به این
اصلاح هم موفق خواهند شد

رئیس - تصویب شد.
مخیر - اجازه میفرمائید. مخارج نظمی تصویب شده
است ولی يك صد دوئی داشت که باید دو مرتبه رأی
گرفته شود.

رئیس - نظمی يك میلیون و پانصد و سی و سه
هزار و هفتصد و ده تومان و هفت قران آقاییکه تصویب
میکند قیام فرمایند.

(اغلب بر خاستند)
رئیس - تصویب شد.
مخیر - دو قلم دیگر تصویب شده است راجع به صحبه
باید رأی گرفته شود

رئیس - سیصد و شصت و هشت هزار و شصت و
هفتاد و هفت تومان. راجع به صحبه آقایان موافقت
قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. وزارت پست و تلگراف
دو میلیون و صد و هشتاد و دو هزار و پانصد و نود و دو تومان
آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. وزارت پست و تلگراف
دو میلیون و صد و هشتاد و دو هزار و پانصد و نود و دو تومان
آقاییکه موافقت قیام فرمایند

که بنده بتوانم کار بکنم یا قبول کنند
مدرس - قول میدهم اگر قبول هم نکنند نتوانید
کاری بکنید.

رئیس - رأی میگیریم

فیروز آبادی - چون میدانم رأی نمیدهند پس میگیرم
رئیس - رأی میگیریم به بودجه عدلیه يك میلیون و
نود و پنجاه هزار و پانصد و شصت تومان آقاییکه تصویب
میکند قیام فرمایند.

(اکثر بر خاستند)

رئیس - تصویب شد.

وزیر مالیه - در قلم بودجه وزارت خارجه که
شصت و هشتاد و نه هزار و سیصد و چهل و یک تومان است
بنده سه هزار و شصت تومان به جزء ذیل علاوه میکنم
هزار و دویست تومان در سال به سفارت ایران در برلین
هزار و دویست تومان در سال به سفارت ایران در ایطالیا
هزار و دویست تومان در سال به سفارت ایران در مصر
که جمعاً میشود سه هزار و شصت تومان

مخیر - کمیسیونم با این نظر موافق است و استدعا
میکند جمع را بطوریکه عرض میکنم اصلاح فرمایند. شصت و
نود و دو هزار و نهصد و چهل و یک تومان و پنجقران و
دویست دینار این بودجه عمومی است و بعد با صد و بیست و
پنجاه هزار تومان جمعاً میشود هشتصد و هفده هزار و نهصد و
چهل و یک تومان و پنجقران دویست دینار. جمع کل میشود
بیست و هفت میلیون و شصت و بازده هزار و صد و نود و
يك تومان و هفت قران و دویست دینار.

رئیس - رأی میگیریم به بودجه وزارت خارجه شصت و
نود و دو هزار و نهصد و چهل و یک تومان و پنجقران و
دویست دینار. آقایان موافقت قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. وزارت معارف يك میلیون و
سیصد و هفتاد و دو هزار و دویست و هفتاد و سه تومان
آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)
رئیس - تصویب شد. وزارت معارف يك میلیون و
سیصد و هفتاد و دو هزار و دویست و هفتاد و سه تومان
آقاییکه موافقت قیام فرمایند

(اغلب قیام نمودند)

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. اعتبار حقوق منتظرین خدمت دویست و چهل هزار تومان آقابانیکه تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر نمایندگان برخاستند)

رئیس - تصویب شد. دیون. در این باب آقای فهیمی پیشنهادی داده اند. قرائت میشود

(اینطور خوانده شد)

بند پیشنهاد میکنم که از اعتبار قسمت الف راجع به دیون معادل بیست و نه هزار و ششصد و شش لیره کسر شود

رئیس - آقای فهیمی

فهیمی - برای تأدیه قروض ثابت که در بودجه ششصد و هفتاد هزار تومان نوشته اند قروض ثابت دولت سالیانه اش که منظور شده سه فقره است یکی بیست و نه هزار و ششصد و شش لیره که اقساط قرض شیل است یکی قرض ۱۹۱۱ ششصد و هشتاد و هفت هزار و پنجاه لیره چهار صد و نود هزار لیره هم مساعده هائی است که از بابت تنزیل آنها سالیانه سی و چهار هزار و سیصد لیره داده میشود که جمعاً پرداختی دولت میشود صد و سی و دو هزار و ششصد و پنجاه و شش لیره. قسمت اول که قرض شیل باشد در هشتم مارس ۱۹۲۸ منقضی شده است و دیگر دولت از این بابت امسال چیزی نخواهد داد بیست و نه هزار و ششصد و شش لیره از این بابت این جامع منظور داشته اند در صورتیکه در سال جاری دولت از این حیث دینی ندارد و وثیقی هم که سابقاً دولت داده آزاد است. در اینجا اشتباهاً نوشته شده است. بنده این را یاد آوری کردم که این مبلغ را از جمع کل دیون موضوع ننند آنچه را که باقی میماند هم از آن در بودجه بگذارند زیرا چیزی که دولت مدیون نیست در این جا پیش بینی شده است.

وزیر مالیه - برای استحضار نماینده محترم عرض میکنم که بودجه همیشه اعتبار است و اگر يك دینی منقضی شود وزارت مالیه مؤل است که آنرا نپردازد بودجهها همیشه اعتبار است

و ما حساب آنرا میکنیم اگر از هر کجا چیزی دینی ماند میدهند و الا نمیدهند نه اینکه اگر دینی ازین رفته باشد آنرا هم بدهند این اظهار جنابعالی این جا هیچ مورد ندارد

فهیمی - چون اقلام اقساط را مطابق سنوات قبل نوشته اند خواستم بدانم این مبلغ که منقضی شده است حساب میکنند یا نه اگر حساب نمیکنند بنده هم عرضی ندارم

رئیس - رای گرفته میشود به اقساط قروض ثابت ششصد و هفتاد هزار تومان. آقایان موافق قیام فرمایند [اغلب قیام نمودند]

رئیس - تصویب شد. قسط دوم مطالبات شنیدرکزرو صد و شصت و شش هزار تومان. آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند.

رئیس - تصویب شد. مطالبات اتباع داخله صد هزار تومان آقابانیکه موافقت قیام فرمایند [اغلب نمایندگان برخاستند]

رئیس - تصویب شد. اعتبار دولت: اعتبار ماهیانه دولت برای مخارج غیر مرتبیه.

مخبر - در هیجدهم اردیبهشت تصویب شده است. رئیس - اینجا که چیزی نوشته نشده. قلم بعد چطور؟

وزیر مالیه - اقلام هفده و هیجده و نوزده و بیست تصویب شده است

رئیس - بیست و یکم هم تصویب شده است وظائف و شهریه و مستمریات و مصارف ششصد و چهل و چهار هزار و دویست و بیست تومان. آقابانیکه موافق میباشند قیام فرمایند.

(عده زیادی قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. برای مخارج اعزام محصلین اروپا از قرار معلوم رأی داده نشده است گفته شده است در بودجه باید پیش بینی شود. رأی میگیریم بسمت بیست و یکم صد هزار تومان. آقابانیکه موافق هستند

قیام فرمایند (اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد برای استخدام مستخدمین خارجی مالیه شصت هزار تومان. آقای شیروانی شیروانی - بنده خواستم از آقای وزیر مالیه توضیح بخوام ..

رئیس - حالا دیگر ممکن نیست اگر پیشنهادی دارید بفرمائید شیروانی - خیر

رئیس - رای میگیریم به قلم بیست و سوم شصت هزار تومان آقابان موافقین قیام فرمایند (اغلب برخاستند)

رئیس - تصویب شد. قلم بیست و چهارم صد هزار تومان. آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (جمع کثیری قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد مخبر - سی هزار تومان برای تربیت اطفال رؤسای عشایر در ایران به اینهم رأی گرفته نشده است

رئیس - رأی میگیریم به قلم هیجدهم. آقابانیکه تصویب میکنند قیام فرمایند. (اکثر برخاستند)

رئیس - تصویب شد. جمع کل بودجه بیست و هفت میلیون و ششصد و پانزده هزار و سیصد و نود و یک تومان و هفت قران و دویست دینار رأی گرفته میشود به این مبلغ با ورقه آقابانیکه موافقت ورقه سفید خواهند داد (اخذ و شماره آراء بعمل آمده شصت و پنج ورقه سفید و يك ورقه کبود تعداد شد)

اسامی موافقین

آقایان: مفتی - حاج میرزا علی اکبر امین - وکیل طباطبائی - ارباب کبکخسرو - آقا سید یعقوب - سید حسین آقایان - وزیر - پور تیمور - افشار

طباطبائی دیبا - پالیزی - عمادی - عصر انقلاب - محمد آخوند باستانی - جلالی - حشمتی - ملک مدنی - حاج آقا حسین زنجانی - محمود رضا - بنی سلیبانی - فرهنگ - دکتر رفیع امین - فهیمی - صالحی لرستانی - غلامحسین میرزا مسعود - مرتضی قلی خان بیات - جوانشیر - دکتر لقمان - ضیاء - حاج میرزا حبیب الله امین - امیر حسین خان ابلخانی - دشتی - کی استوان - دیوان ایلی - کازرونی - جشدی مازندرانی - زنگنه - سهراب خان ساکینیان - دکتر سنک - اعتبار - اسفندیاری - ملک آرائی - موقر - دهستانی - شریعت زاده - قوام شیرازی - نجومی - نظام مانی - خطیبی - امیر اسدالله خان عامری - شیروانی عراقی - بدر - حقنویس - میرزا حسن خان وثوق - روحی - فرمند - افخمی - امام جمعه شیراز - رفیع دادگر - زوار - احتشام زاده - خواجوری

مخالف: آقای فیروز آبادی

رئیس - ماده واحده با تغییر مبلغ از هشتاد و شش نفر نمایندگان با شصت و پنج رأی تصویب شد.

بعضی از نمایندگان - تنفس

در اینموقع جلسه برای تنفس تعطیل و فاصله سه ربع ساعت مجدداً تشکیل گردید

رئیس - از قرار معلوم آقای دکتر مصدق راجع به نطق خودشان خواسته بودند توضیح نظامنامه بدهند بنده نشنیدم اگر اجازه میفرمائید بفرمایند

بعضی از نمایندگان - بفرمایند

دکتر مصدق - بنده میخواستم اینجا فقط عرض کنم چون تعبیر سوء نیت شد بنده سوء نیتی نداشتم و فقط مقصودم این بود خبریکه منتشر شده بود وزارت امور خارجه باید همیشه متوجه باشد که يك اخباریکه مطابق واقع نیست منتشر نشود این بود که بنده خواستم در مجلس اظهار شود که خود دولت تکذیب کند و خیلی هم تشکر میکنم مقصود این بود که بنده بهیچوجه من الوجوه جز

اینکه انجام وظیفه بکنم مقصودی نداشتم.
رئیس - راجع بدستور چند فقره پیشنهاد رسیده است یکی راجع به شهریه ها و یکی راجع به قانون مجزی.

آقا سید بعقوب - راه آهن عبادان يك ماده اش بیشتر باقی نیست آرا بنده پیشنهاد کردم
رئیس - پیشنهاد آقای بیات .
(اینطور خوانده شد)

پیشنهاد میکنم لایحه شهریه ها مطرح شود
رئیس - آقای بیات

مرتضی قلیخان بیات - عرض کنم امروز بودجه مملکتی در واقع گذشت چند فقره شهریه هم هست که راجع به چند نفر اشخاصی است که در راه خدمت به مملکت ازین رفته اند و ورثه آنها باقی هستند که پریشان و سرگردانند اگر آقایان موافقت بفرمایند (يك ماده هم بیشتر نیست و وقت هم برای اینکه قانون مجزی مطرح شود مقتضی نیست) این لایحه جزء دستور شود در جلسه آتی این لایحه که مواد زیاد دارد مطرح شود

رئیس - آقای آقا سید بعقوب راجع بتراموای پیشنهادی کرده اند بفرمایند

آقا سید بعقوب - آقای بیات تصدیق بفرمایند که امروز ما بودجه خرج را اینجا تصویب کردیم يك کاری هم که برای مملکت نافع است که لااقل کشیدن سه فرسخ راه آهن است و يك ماده هم بیشتر نیست فقط اختیار دادن بوزارت فوائد عامه است خوب است آقایان موافقت بفرمایند این لایحه بگذرد بعد ما هم به آن لایحه که آقایان پیشنهاد کردند رأی میدهیم .

رئیس - پیشنهاد دیگر

(بمضمون ذیل قرائت شد)

پیشنهاد میمائیم لایحه مجزی جزء دستور شود . خواجوی و جعفری دیگر از آقایان
رئیس - آقای خواجوی

نومان به آنها بدهند که با آن کسب کنند نه اینکه
بآنها شهریه بدهند که از کار بازمانند
رئیس - آقای اعتبار

اعتبار - اگر يك روزی مجلس زیاد کار بکنند آقای روحی حرفی دارند که خوب کار کرده است ؟ البته باید هم بکنند و اینکه میفرمائید دولت به این اشخاص شهریه ندهد و به آنها دو سه هزار تومان سرمایه بدهد اینها
(در این موقع چند نفر از آقایان نمایندگان از مجلس خارج شدند)
رئیس - عده کافی نیست جلسه را ختم می کنیم .
جلسه آتی روز یکشنبه
(مجلس يك ربع ساعت بعد از ظهر ختم شد)

قانون

بودجه کل یکساله ۱۳۰۷ مملکتی

مصوب ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی

ماده واحده - مجلس شورای ملی عایدات پیش بینی شده مملکتی را از باب ۱۳۰۷ مطابق تشخیص بجزء کسب و کار بودجه در حدود مبلغ بیست و هفت میلیون و ششصد و هشتاد و پنج هزار و هفتصد و بیست و نه تومان و هفت قران تصویب و بوزارت مالیه اجازه میدهد که حقوق و مناصف و مزارع آنها و ادارات دولتی و مستمرات و شهریه ها و مناصف و حقوق منتظرین خدمت و سایر مخارج مملکتی را بجزء اعتبارات ذیل و بر طبق بودجه های تفصیلی که در کمیسیون بودجه تصویب شده و جمع آن بالغ بر بیست و هفت میلیون و ششصد و یازده هزار و سصد و و نود و یک تومان و هفت قران و دو بیست دینار است با تطبیق قانون محاسبات عمومی و قانون استخدام کشوری و سایر قوانین مربوطه از ابتدای ۱۳۰۷ کارسازی دارد

این قانون که مشتمل بر يك ماده و صورت ضمیمه است در جلسه ۳۱ خرداد ماه ۱۳۰۷ شمسی تصویب مجلس شورای ملی رسید
رئیس مجلس شورای ملی : حسین پیرنیا

شرح	مبلغ قران	جمع قران	ملاحظات
۱ دربار سلطنتی			
الف - دربار سلطنتی و ولایت عهد	۳۸۰۰۰۰۰		
ب - دفتر مخصوص شاهنشاهی	۱۹۶۶۴۰		
ج - اعتبار تعمرات ابنه سلطنتی	۱۵۰۰۰۰	۵۱۴۶۶۴۰	
۲ مجلس شورای ملی	۶۰۲۷۰۶۰	۶۰۲۷۰۶۰	۲۶ فروردین تصویب شده است
۳ کابینه ریاست وزراء	۵۹۲۳۵۰	۵۹۲۳۵۰	
۴ وزارت جنگ			
ا - بودجه عمومی	۹۴۰۰۰۰۰۰		
ب - اعتبار اضافی برای تشکیل تیپ مستقل بلوچستان	۴۰۰۰۰۰۰		
ج - مخارج محصلین وزارت جنگ در اروپا	۶۷۳۰۰۰	۹۸۶۷۳۰۰۰	۲۶ خرداد از تصویب مجلس شورای ملی گذشت
۵ وزارت مالیه و مخارج انتظامی و مخارج وصول عایدات انحصار و مالیات راه	۳۲۹۵۸۳۴۴	۳۲۹۵۸۳۴۴	
۶ اعتبار میری املاک اربابی و خالصجات انتقالی	۱۵۰۰۰۰۰۰	۱۵۰۰۰۰۰۰	۱۶ اردیبهشت
۷ اعتبار توسعه ضرابخانه	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت
۸ وزارت داخله			
الف - ادارات مرکزی و حکام ایالات و ولایات	۵۰۸۳۳۶۱		
ب - مخارج سرمازگیری	۲۰۰۰۰۰۰		
ج - نظمی	۱۵۳۳۷۱۰۷		
د - امنیه بانضمام مأمورین اجرای مالیه	۱۲۰۱۱۶۰۰		
ه - سچل احوال	۳۴۶۰۱۲۰		
و - صجبه کل	۳۶۸۶۷۷۰	۲۹۷۷۸۹۵۸	
۹ وزارت پست و تلگراف بضمیمه هفتاد و شش هزار تومان قروض آنوزارخانه	۲۱۸۲۵۹۲۰	۲۱۸۲۵۹۲۰	
۱۰ وزارت فوائد عامه	۲۲۹۱۲۰۰	۲۲۹۱۲۰۰	
۱۱ وزارت عدلیه	۱۰۹۵۵۶۰۰	۱۰۹۵۵۶۰۰	
۱۲ وزارت امور خارجه			
الف - بودجه عمومی	۶۹۲۹۴۱۵٫۲		
ب - خرید سفارتخانه برای سفارتخانههای دولت ایران در خارجه	۱۲۵۰۰۰۰	۸۱۷۹۴۱۵٫۲	قسمت (ب) ۱۸ اردیبهشت تصویب مجلس رسیده است
۱۳ وزارت معارف	۱۲۷۲۲۷۲۰	۱۲۷۲۲۷۲۰	
۱۴ اعتبار حقوق منتظرین خدمت	۲۴۰۰۰۰۰	۲۴۰۰۰۰۰	
۱۵ دیون			

شرح	مبلغ قران	جمع قران	ملاحظات
الف - اقساط قروض ثابت	۶۲۰۰۰۰۰		
ب - قسط دویم مطالبات شنبدر کرزو	۱۶۶۰۰۰۰		
ج - مطالبات اتباع داخلی	۱۰۰۰۰۰۰	۹۳۶۰۰۰۰	
۱۱ اعتبار دولت			
الف - اعتبار ماهیانه دولت برای مخارج غیر مترقبه	۱۴۲۰۰۰۰۰		
ب - مخارج سری دولت	۲۶۰۰۰۰۰		
ج - انعام دولت	۱۲۰۰۰۰۰		
د - اعتبار تبلیغات و اعتبارات مخصوصه برای عمران خوزستان و لرستان و کردستان	۱۰۰۰۰۰۰	۲۸۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت تصویب رسیده است
۱۱ اعتبار آشنا کردن افکار عامه باوضاع ایران	۴۵۰۰۰۰۰	۴۵۰۰۰۰۰	
۱۲ برای تربیت اطفال رؤساء عشایر در طهران	۳۰۰۰۰۰۰	۳۰۰۰۰۰۰	
۱۳ خرید کشتی و تعمیر کشتیهای موجوده در خلیج فارس	۲۰۰۰۰۰۰۰	۲۰۰۰۰۰۰۰	بله ۲۹ اسفند ۱۳۰۶ تصویب شده است
۲۰ برای تاسیسات عام المنفعه	۶۰۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰۰	۱۸ اردیبهشت تصویب مجلس رسیده است
۲۱ برای مخارج محصلین اعزامی بارویا	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
۲۲ وظائف و شهریه و مستمریات و مصارف	۶۴۴۲۲۰۰	۶۴۴۲۲۰۰	
۲۳ برای استخدام مستخدمین خارجی مالیه	۶۰۰۰۰۰۰	۶۰۰۰۰۰۰	
۲۴ برای تصفیه تمهدات مربوطه بسنوات ۱۳۰۲/۱۳۰۳			
۱۳۰۵/۱۳۰۶ که بنسبت اقتضای دوره عمل قانونی برداخت نشده است (از محل مازاد عایدات همان سنوات)	۱۰۰۰۰۰۰۰	۱۰۰۰۰۰۰۰	
جمع کل مخارج ۱۳۰۷	۲۷۱۱۱۲۹۱۷٫۲		

صورت فوق بضمیمه قانون بودجه یکساله ۱۳۰۷ مملکتی بوده و صحیح است
رئیس مجلس شورای ملی - حسین پیرنیا